

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 194/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť N. N., B., a Ž. V., Kanada, zastúpených advokátkou JUDr. Z. B., B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 17 a čl. 18 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 43 C 30/2007-324 z 24. novembra 2008 a jemu predchádzajúcim postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 175/09-396 z 12. januára 2010 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť N. N. a Ž. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2010 doručená sťažnosť N. N., B., a Ž. V., Kanada (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Z. B., B., ktorou namietali porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 12 ods. 1, čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 17 a čl. 18 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 43 C 30/2007-324 z 24. novembra 2008 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 175/09-396 z 12. januára 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva: *„Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III, č. k. 43C 30/2007-324, 1307201983, zo dňa 24. 11. 2008, prvostupňový súd v právnej veci určenia neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 26. 07. 2005 uzatvorenej medzi sťažovateľmi 1/ a 2/ na strane predávajúcich a odporkyňou v tomto konaní na strane kupujúcej, s povolením jej vkladu Správou katastra pre hl. m. SR Bratislavu pod sp. zn. V 3075/05 dňa 19. 08. 2005 určil, že predmetná kúpna zmluva je neplatná. O trovách konania súd rozhodne až po právoplatnosti rozsudku. Odporkyňa v súdnom konaní sa proti rozsudku prvostupňového súdu v zákonnej lehote odvolala a Krajský súd v Bratislave v odvolacom konaní rozsudkom č. k. 5 Co 175/09-397 zo dňa 12. 01. 2010 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a návrh na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej dňa 26. 07. 2005, zamietol.“*

Podľa sťažovateľov *„V konaní prvostupňového súdu ako aj súdu odvolacieho a porušením našich práv, je podľa nášho názoru jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť. Ako sťažovatelia sme boli v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom pozbavení vlastníckeho práva k bytu č. 16 na III. poschodí bytového domu... v B., súp. č. 1307, stojaci na parc. č. 11360/1, kat. úz. N. M., ako aj podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckeho podielu k pozemku vo veľkosti 4642/190198, zapísaný na LV č. 3311, vedenom Správou katastra pre...“*

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Sťažnosti sťažovateľov 1/ a 2/ zo dňa 26. 04. 2010, sa vyhovuje.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zisťuje, že v konaní Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 43C 30/2007 v spojení s konaním na Krajskom súde v Bratislave, sp. zn.

5Co 175/09, boli porušené základné práva sťažovateľov, N. N. a Ž. V., a to v zmysle Čl. 12 ods. 1, Čl. 19 ods. 1, Čl. 20 ods. 1, Čl. 20 ods. 3, Čl. 20 ods. 4, Čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj Čl. 17 a Čl. 18 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje právoplatný rozsudok Okresného súdu Bratislava III, č. k. 43C 30/2007-324 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 5Co 175/09-396 a vracia vec Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava III vo veci znova konať tak, aby nedošlo k porušeniu základných práv v zmysle Čl. 12 ods. 1, Čl. 19 ods. 1, Čl. 20 ods. 1, Čl. 20 ods. 3, Čl. 20 ods. 4, Čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj Čl. 17 a Čl. 18 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh (sťažnosť) predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Sťažovatelia v sťažnosti namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 21 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 17 a čl. 18 dohovoru rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu a im predchádzajúcim postupom.

Sťažovatelia sa návrhom podaným okresnému súdu 9. septembra 2005 domáhali určenia neplatnosti kúpnej zmluvy. Okresný súd rozsudkom žalobe vyhovel a rozhodol, že kúpna zmluva je neplatná. Na základe odvolania podaného odporkyňou krajský súd rozsudkom rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zamietol. Zmeňujúci rozsudok odôvodnil tým, že sťažovatelia nemali na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo

slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý mu umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 21 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 17 a čl. 18 dohovoru rozsudkom okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv rozsudkom okresného súdu a domáhajú sa jeho zrušenia. V prípade, že neboli spokojní s rozsudkom okresného súdu, a to aj napriek tomu, že ich návrhu vyhovel mali možnosť tento rozsudok napadnúť odvolaním. Vzhľadom na to, že sťažovatelia podali proti rozhodnutiu okresného súdu opravný prostriedok, bolo potrebné sťažnosť v tejto časti vzhľadom na princíp subsidiarity odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 3 a 4, čl. 21 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 17 a čl. 18 dohovoru rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Podľa § 238 ods. 1 OSP dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa, je založená na „zásade diformity“ (t. j. rozdielnosti rozhodnutia odvolacieho súdu s rozhodnutím súdu prvého stupňa). Z uvedeného dôvodu bolo proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie prípustné, pretože rozhodnutia vydané okresným súdom a krajským súdom boli „vecne“ rozdielne.

Z uvedeného je zrejmé, že sťažovatelia mali k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov aj v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Podľa ustálenej judikatúry všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 21 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení sťažovateľmi označených práv by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Ústavný súd viazaný petitom sťažnosti konštatuje, že sťažovatelia namietajú, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo „len“ k porušeniu ich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 21 ods. 1 ústavy, t. j. bez spojenia s namietaným porušením základných práv, resp. ústavnoprosesných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Podľa uvedenej judikatúry ústavného súdu k samostatnému porušeniu práv označených sťažovateľmi rozsudkom krajského súdu nemôže dôjsť, čo samo osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Sťažovatelia ďalej namietajú aj porušenie čl. 17 a čl. 18 dohovoru, ktorý obsahuje výkladové pravidlo vo vzťahu k aplikácii jednotlivých článkov dohovoru. Tým, že sťažovatelia nenamietali porušenie práv upravených dohovorom, ktoré môže ústavný súd posudzovať v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, nemôže ústavný súd rozhodovať samostatne o prípadnom porušení čl. 17 a čl. 18 dohovoru bez primárneho rozhodovania o porušení niektorého z práv upravených dohovorom. Vzhľadom na túto skutočnosť bolo možné odmietnuť aj túto časť sťažnosti sťažovateľov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vo vzťahu k porušeniu čl. 12 ústavy rozsudkom krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom ústavný súd uvádza, že čl. 12 ústavy kvalifikuje stabilizovaná judikatúra ústavného súdu ako všeobecné ustanovenia, ktoré treba vykladať a chápať ako ústavné direktívy adresované predovšetkým orgánom pôsobiacim v normotvornej činnosti všetkých stupňov a ktoré nemôžu plniť poslanie priamo aplikovateľných ustanovení v individuálnych záležitostiach. Jeho aplikácia je možná iba v spojení s ochranou konkrétnych práv a slobôd uvedených v ústave. Aj keď sťažovatelia namietajú porušenie čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 21 ods. 1 ústavy, avšak bez spojenia s namietaným porušením základných práv, resp. ústavnoprosesných princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy, bolo možné sťažnosť sťažovateľov aj v tejto časti odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť.

Z uvedeného vyplýva, že aj v prípade, že sťažnosť sťažovateľov by nebola odmietnutá z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu, bolo by ju možné odmietnuť aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2010